

Výroční zpráva 2023

Vážení čtenáři,

dostáváte do rukou zprávu o hospodaření obchodní společnost AP lesnická s. r. o. (dále jen „APL“), která stejně jako v předchozím roce zajišťovala správu lesů a hospodaření v lesích Arcibiskupství pražského Vysočině. Výroční zpráva tak zachycuje ohlédnutí za rokem 2023 v APL a ve spravovaných lesích arcidiecéze.

Lesy jsou hlavním tradičním pilířem ekonomické základny církve a hospodaření v nich se řadí ke konzervativním oborům lidské činnosti. Avšak prudce se měnící klimatické podmínky a antropogenní zatížení lesních ekosystémů vyžadují od lesníků zásadní posun a kreativní přístup v těžko předvídatelných podmínkách. Základní poslání a cíle hospodaření zůstávají stále stejné, a to trvale udržitelné hospodaření při zachování a zlepšení kondice našich lesů. Jinými slovy, získávání prostředků v lesích pro život církve, a přitom zlepšování environmentální, sociální a produkční funkce lesa.

Při hospodaření ve svěřených lesích uplatňuje AP lesnická s.r.o. tyto základní postupy a principy:

- Usilovat o vyvážený poměr ekonomického, sociálního a ekologického pilíře lesního hospodářství – zajistit hospodářskou soběstačnost majetku, dávat práci lidem a být dobrým partnerem v regionech.
- Aplikovat přírodě bližší hospodaření – rozvíjet znalost přírodních procesů lesních ekosystémů a efektivně ji promítat do konkrétních úkonů lesníka, zejména využívat v maximální míře přirozenou obnovu, posilovat druhovou, věkovou a prostorovou pestrost lesních porostů.
- Získávat finanční prostředky do lesů z externích zdrojů, zejména z prostředků EU na zhodnocení podstaty lesů.
- Udržet pod kontrolou škodlivé činitele a zvládnout dopady změny klimatu.

Dlouhodobá koncepce k přírodě šetrného hospodaření, založeného na ekologických principech a tvořivé síle přírody je základem trvalé prosperity lesů a jejich vlastníka. APL je na spravovaném majetku polesí Vysočina držitelem certifikace PEFC a FSC® a standardu IWAY IKEA. Správa církevních lesů je pro nás službou a obrovským závazkem, který musí přirozeně a pokorně ctít záměry Stvořitele. Neboť jak píše apoštol Pavel v 1. listu Korintským: „... a tak nic neznamena ten, kdo sází, ani kdo zalévá, nýbrž Bůh, který dává vzrůst“.

Milan Mochán

Jaký byl rok 2023?

Rok 2023 ve spravovaných lesích přinesl uklidnění a návrat k plánovanému hospodaření. Chladné jaro a léto bez extrémních projevů napomohlo k ozdravení lesů. Vysočině se vyhnulo sucho, které se v jiných lokalitách projevilo od května do června a znovu pak v září, což zvyšuje riziko dopadů chronického stresu v následujícím roce. Nejen lesníky pak překvapil těžký sníh v listopadu, který způsobil menší škody na mladých lesních porostech. S obavami tak čeští lesníci sledovali stav v německých lesích, které čelily kůrovcové kalamitě nebývalých rozměrů. Čeští lesníci po dlouhé době nebyli ve vleku těžby hynoucích stromů a mohli v plné šíři vychovávat a zušlechťovat lesní porosty.

Geopolitická situace, pokračující válečný konflikt, nedostatek pracovních sil a ekonomická recese způsobily ochlazení trhu se dřívím a nejistotu v dřevařském sektoru. Pokles výkupních cen dříví trval prakticky celý rok 2023 a zastavil se až na jeho konci. I tak práce v lesích musela probíhat celý rok. Pokles nahodilých těžeb umožnil ve velkém provádět výchovné těžby. Zároveň nastal čas vrátit se k mýtním těžbám a sklízet, co naši předkové „zaseli“. Avšak obavy veřejnosti a snaha chránit vše zelené přinesly lesníkům nový úkol, kterým je objasňování života hospodářského lesa, který končí jeho mýcením. Bohužel nejen na smrku se projevují extrémní klimatické situace z předchozích let. Nezastavilo se tak plošné hynutí jasanů a borových porostů. Jejich odstraňování, často v místech u lidských obydlí a podél cest, je nebezpečné a drahé. Dále pokračovalo zalesnění a obnova holin po kalamitě a následná péče o vysázené stromky.

Nedílnou součástí práce lesníků byla i péče o infrastrukturu lesních majetků. Pokračovaly obnovy a rekonstrukce hájenek a lesoven, často v odlehlých koutech našich lesů. Nabídka služebních bytů je základním předpokladem stabilizace personálu a udržení rodin lesníků na venkově. Pozadu nezůstaly ani lesní cesty, které po kalamitě potřebovaly opravy, které vyhlíželi i místní chataři.

Část prostředků byla využita na opravu lesních studánek, instalaci a čištění ptačích budek, na zbudování vyhlídek, na opravu drobných sakrálních staveb v diecézních lesích. Věříme, že i tyto malé počiny potěší turisty a přispějí k ochraně i těch nejmenších obyvatel našich lesů.

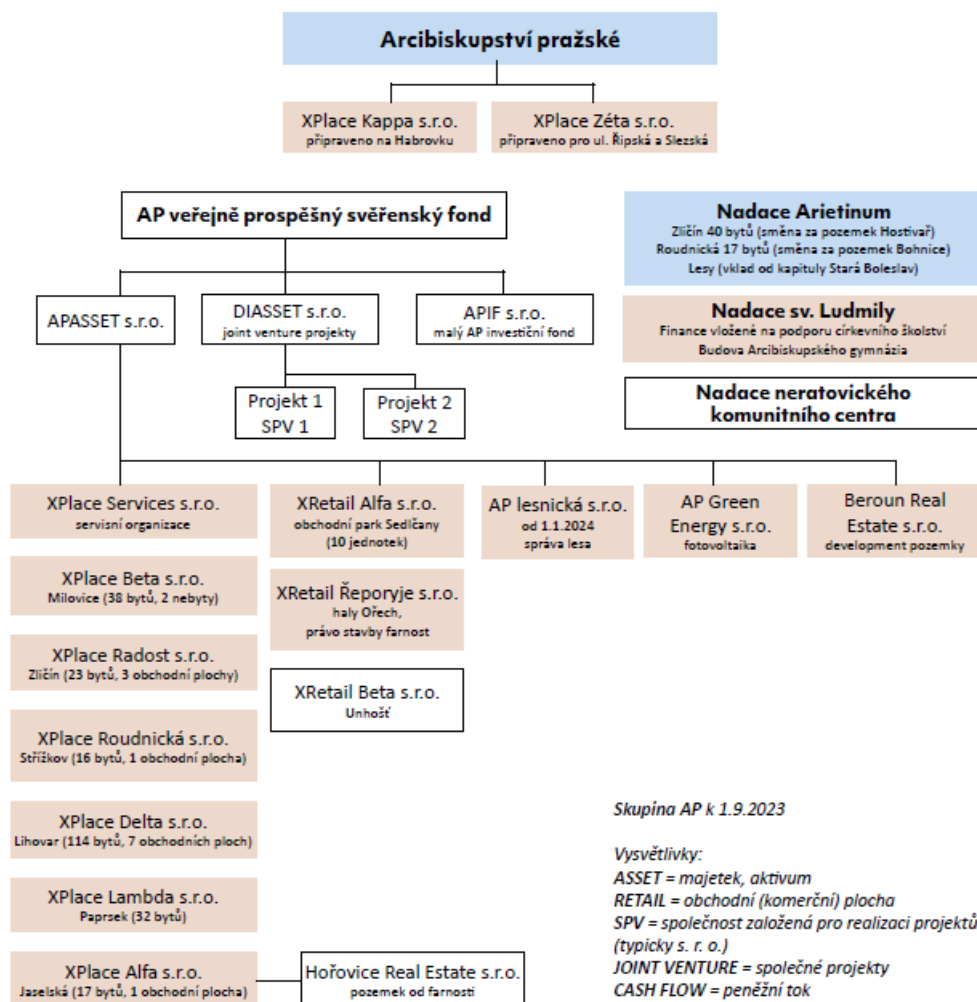
V květnu 2023 byl zahájen projekt směn rozptýlených lesních pozemků Pražské arcidiecéze s Lesy České republiky, s. p., která se týká i lesů ve správě APL.

V závěr roku pak bylo věnováno velké úsilí přípravě převodu Lesní správy Arcibiskupství pražského, jako vyčleňované části závodu, do společnosti AP lesnická s. r. o. (převod k 1. 1. 2024). Byl tak připraven poslední krok k tomu, aby jako nástupnická organizace Lesní správy Arcibiskupství pražského AP lesnická s. r. o., dokončila převzetí správy a hospodaření všech lesů arcidiecéze a zařadila se do skupiny obchodních společností spravujících církevní majetek arcibiskupství.

AP lesnická s.r.o.

V roce 2023 hospodařila APL na lesních majetcích Arcibiskupství pražského na polesí Vysočina na základě pachtovní smlouvy. Zároveň Lesní správa AP vykonávala činnosti lesního úřadu (výkon vybraných majetkových práv) pro tuto část majetku, kdy lesní úřad zabezpečoval zejména soulad vlastnických práv s lesním zákonem, zákonem o ochraně přírody a krajiny, vodním zákonem, stavebním zákonem a zákonem o myslivosti. Arcibiskupství pražské prostřednictvím Lesní správy pro APL dále smluvně zajišťovalo odborné služby, zejména péči o vybrané holiny nad rámec pachtovní smlouvy a správní činnosti zajišťující chod společnosti. V rámci příprav na převzetí správy lesní školky od Arcibiskupství pražského se APL stala držitelem licence k uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin. Smlouva o zajištění odborných služeb pokrývá také správu provozních budov a objektů využívaných APL, z nichž většina je využívána na základě nájemních smluv uzavřených s Arcibiskupstvím pražským.

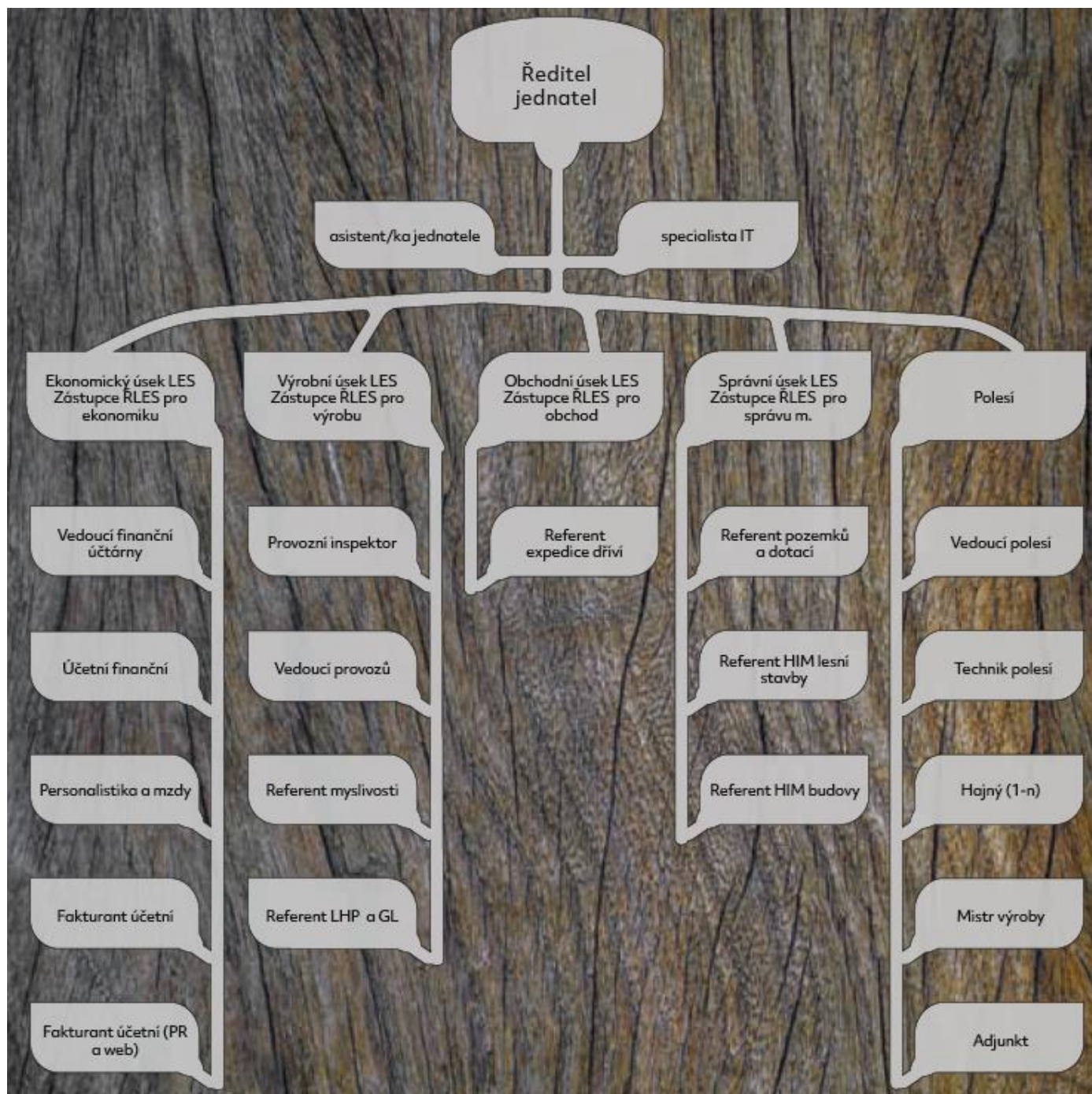
APL započala lesnický hospodařit od 1. dubna 2022 na polesí Vysočina. K tomuto datu byly z Lesní správy AP do APL převedeny výrobní kapacity polesí včetně personálu. Vlastnictví lesních pozemků se nezměnilo. Výroční zpráva tak představuje u APL výsledky hospodaření z lesů polesí Vysočina za rok 2023. Společnost zaměstnávala 14 zaměstnanců. V závěru roku, a to 18. prosince 2023 došlo k podpisu smlouvy o prodeji závodu, kterým byla celá zbývající část Lesní správy AP převedena do APL s účinností k 1. 1. 2024. Převod se opět netýkal lesních pozemků. Vedle správy celého lesního majetku Arcibiskupství pražského tým na APL od roku 2024 přecházejí i původní pachtovní smlouvy na lesní pozemky byly tímto krokem převedeny na společnost AP.

AP lesnická s.r.o.

Sídlo: Hradčanské náměstí 56/16, 118 00 Praha 1
IČO: 11985691
DIČ: CZ 699006490, plátce DPH
Zápis v rejstříku: C 357522 vedená u Městského soudu v Praze
Statutární zástupce: Ing. Milan Mochán, jednatel
Pracoviště: Thákurova 676/3, 160 00 Praha – Dejvice

V roce 2023 byla organizační struktura společnosti tvořena jednatelem (v sídle společnosti) a polesím Vysočina (s provozovnou v Pelhřimově a Těšenově). Vzhledem k ukončení činnosti Lesní správy AP uvádíme také novou organizační strukturu společnosti AP lesnická s. r. o. platnou k 1. 1. 2024:

Informace o polesí Vysočina

AP lesnická s.r.o. na konci roku 2023 hospodařila v lesích o výměře 2 373 ha, které všechny byly propachtovány od Arcibiskupství pražského. Lesy polesí Vysočina se rozkládají od Blaníku směrem na východ téměř až k Jihlavě. Převažují nadmořské výšky okolo 500–600 m n. m. Jedná se převážně o chudé, kamenité stanoviště náchylné na vysychání. Dominantou polesí jsou vrchy Velký Blaník (638 m n. m.) na západě, a Čeřínek (761 m n. m.) na východě. V posledních letech došlo k dramatickému rozpadu smrkových porostů a vzniku velkých holin. Vlivem kůrovcové kalamity došlo k rozpadu více než poloviny produkčně výnosných smrkových porostů. Území kolem vrchu Čeřínek je také jednou ze čtyř lokalit pro možné vybudování podzemního úložiště jaderného odpadu.

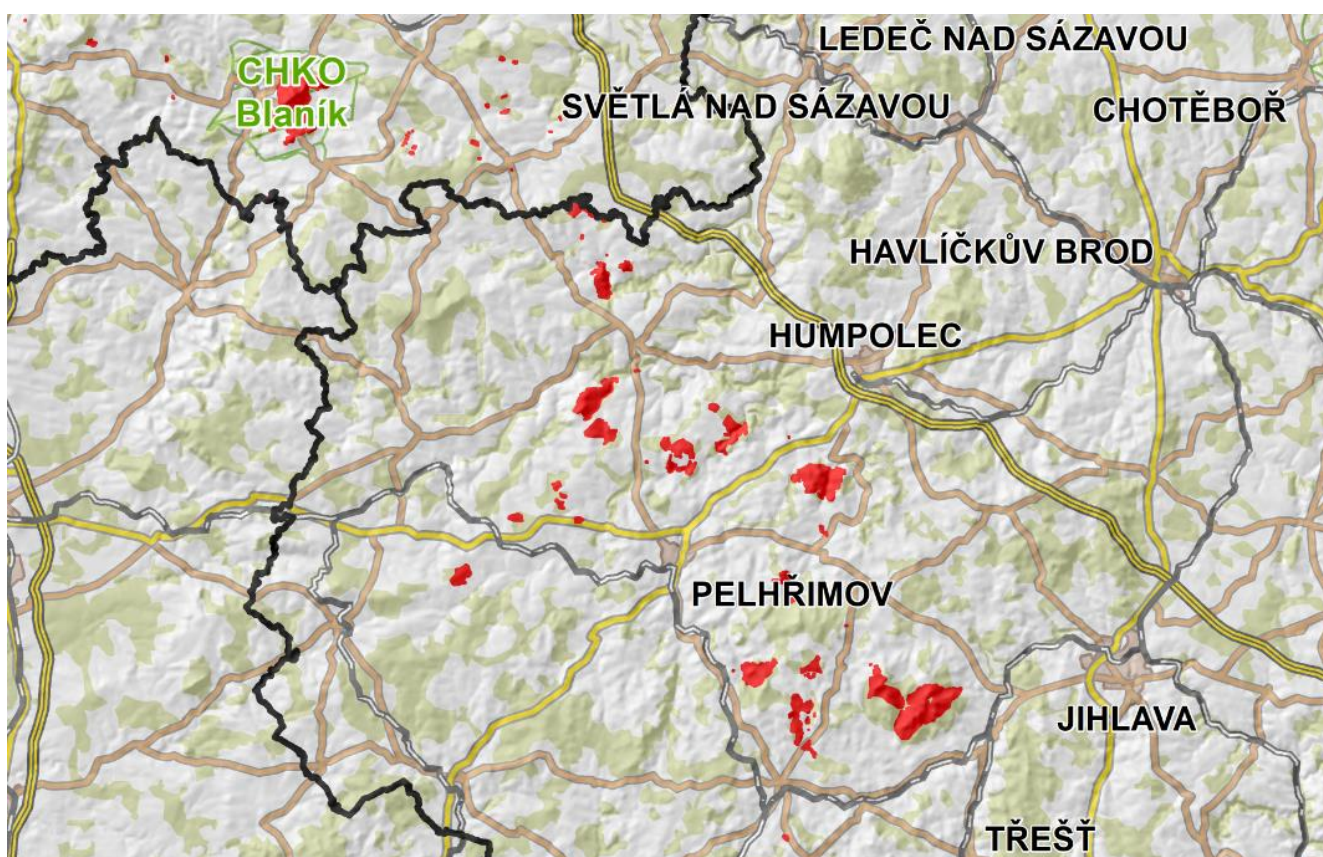

Základním úkolem je obnova kalamitních holin dřevinami přirozené druhové skladby. Využívána je především přirozená obnova, aby nové porosty byly odolné vůči biotickým a abiotickým činitelům. Druhým úkolem je záchrana zbývajících smrkových porostů tak, aby byla zajištěna ekonomická soběstačnost polesí.

Zajímavosti roku 2023

Díky dlouhodobé koncepci ekologického hospodaření, s využitím mechanického shrnování klestu, mechanické přípravy půdy a zásadního snížení vlivu zvěře se v roce 2023 podařilo vykázat přirozenou obnovu na 163 hektarech především kalamitní holin. Důležitou náplní práce personálu polesí byla a je myslivost. Tato činnost je na polesí vnímána jako výkon směřující k obnově a ochraně mladých porostů. V režijních honitbách polesí dochází vlivem snížení škod zvěří k přirozené obnově všech dřevin, včetně jedle. Důležitou organizační změnou konce roku 2023 byla příprava na začlenění lesnického úseku Blaník do polesí Vysočina s účinností k 1. 1. 2042. Stalo se tak v návaznosti na ústup kůrovcové kalamity, snížení objemu těžeb.

Významnou událostí roku 2023 bylo žehnání nově opraveného kříže sv. Jana, kterého se zúčastnilo mnoho farníků z okolních obcí. Dřevěná část kříže byla vyrobena ze stromu, který vyrostl přímo v daném lese a opravy realizovali řemeslníci z tohoto kraje.

LESNÍ VÝROBA

Z pohledu výroby se rok 2023 vyznačoval návratem k standardnímu plánovanému hospodaření v těžební i pěstební činnosti. Podařilo se obnovit většinu kalamitních ploch.

Těžební činnost

Poklesem nahodilých těžeb se otevřel prostor pro snížení časového zpoždění v těžbách výchovných -40 a prořezávkách. Současně došlo na většině polesí k navýšení úmyslných výchovných těžeb. Problémem zůstávají rozptýlené souše podél

silnic a cest. Jedná se zejména o borovice a problematické odumírající jasany, na kterých nebezpečí pádu není mnohdy na první pohled patrné. Celková těžba v roce 2023 činila 46 672 m³.

Pěstební činnost a ochrana lesa

Ve vazbě na snížení těžeb se uvolnil časový prostor venkovního personálu pro obnovu kalamitních holin. Za poslední 4 roky vzniklo na polesí Vysočina velké množství holin. Jejich obnova se z velké části daří přirozeně. V ochraně lesa došlo k poklesu kůrovcových těžeb na úroveň 30 % roku 2022. I v roce 2023 bylo k ochraně lesa proti kůrovci využito odkorňování smrkového dříví harvesterovou hlavicí. Tímto způsobem bylo ošetřeno celkem 1 849 m³ smrkového dříví.

Práce v lesích arcidiecéze v číslech – souhrnné hlavní údaje:

činnost	tj	APL
těžba	[m ³]	46 672
z toho nahodilá	[m ³]	28 429
z toho výchovná	[m ³]	13 715
probírky -40	[ha]	57
prořezávky	[ha]	123
obnova 1. + opakovaná	[ha]	244
z toho přirozená	[ha]	163
z toho opakovaná	[ha]	36
ochrana protu zvěři repelenty	[ha]	230
ochrana proti zvěři oplocením	[ha]	43
ochrana proti buření	[ha]	425

ochrana lesa kůrovec	tj	APL
obranných opatření 2023	ks	3 510
kůrovcový kalamitní základ k 31.3.2024	m ³	6 920

1. Obnova dle dřevin	APL	
	umělá [ha]	přirozená [ha]
SM	0,5	46,4
BO	0	0,3
JD	0,7	0,3
ost. jehličnany	0,9	1,6
DB, DBZ	8,3	0
BK	6,7	4
JV, KL	19,2	0,5
TR	2,7	0
LP, LPV	0,2	0
OL, OLS	5,5	0
ost. listnáče	0,3	110,3
CELKEM	45	163,4

Intenzivní ochrana lesů před kůrovci – harvesterové odkornění lapáků.

Maximální využití přirozených procesů obnovy lesů všech dřevin – jedle bělokorá (Zádolí 2024)

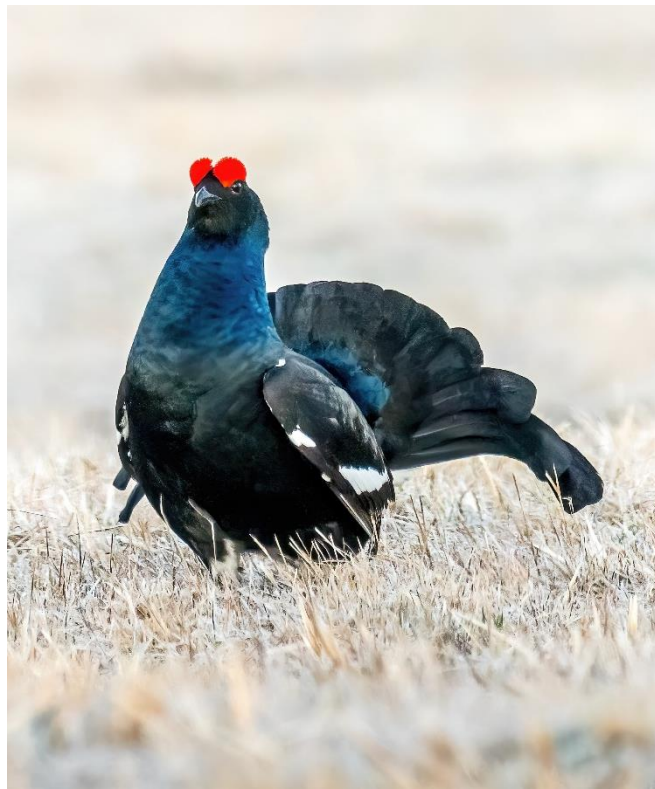
Myslivost:

Myslivost má v České republice bohatou historickou tradici sahající hluboko do minulosti a je považována za součást našeho kulturního dědictví. Jejím hlavním posláním je systematická a kvalitní péče o krajinu a v ní volně žijící zvěř. Odloučení vlastnického práva od práva myslivosti, pokračující změny ve využívání krajiny, stavební činnost, intenzifikace zemědělské a lesnické výroby, rekreační tlak jsou faktory, které musí být při managementu zvěře zohledněny. V lesích v naší správě chápeme výkon práva myslivosti jako službu, výkon v rámci pěstební činnosti, jako nezbytnou péči o nezajištěné kultury (mladé stromky nového lesa).

Velkou výzvou současnosti pro lesníky a myslivce je v kontextu končící kůrovcové kalamity, jež byla doprovázena vznikem velkých holin, zajištění takových stavů zvěře, které umožní zdárné odrůstání druhově pestrých lesů bez zvýšených nákladů na jejich ochranu. Základním principem pro odpovědné a vyvážené hospodaření v lesích a honitbách spravovaných APL je skutečnost, že prostředky získané z výkonu práva myslivosti a pronájmů honiteb jsou z velké části vráceny zpět do lesa.

V režijní honitbě Čeřínek se i v roce 2023 podařilo splnit plán lovu. Vedle srnčí zvěře bylo v honitbě uloveno také 31 ks černé zvěře.

Honitba	Výměra ha	Plán lovu 2023-2024				plnění plánu		
		Srnc obecný	Jelen evropský	Muflon	celkem býložravá zvěř	uloveno k 31.03.2024	plnění plánu k 31.03.2024	lov na 1000ha
Čeřínek	1 189	140			140	159	114%	134

ODBYT

Uplynulý rok byl z hlediska odbytu velmi turbulentní. V průběhu tohoto období se střídala enormní zájem o surové dříví napříč všemi sortimenty, přes značnou zdrženlivost odběratelů v nákupu dřevní hmoty, až po úplné zastavení dodávek některým zpracovatelům kvůli naplnění skladovacích kapacit jak kulatého dříví, tak jejich výrobků. Důvody této situace jsou bohužel přetrvávající: recese, útlum stavební činnosti, válka na Ukrajině, odbytová nejistota v celém dřevařském sektoru. Tato nejistota a nepředvídatelnost má samozřejmě přímý dopad na prodejní ceny dříví. Pro dokreslení situace lze uvést ceny smrkové kulatiny, které se během roku propadly z 3.200 Kč/m³ (1. čtvrtletí) na 2. 400 Kč/m³ (4. čtvrtletí).

I přes výše uvedené odbytové potíže se dařilo v průběhu celého roku plnit smluvní požadavky odběratelů a udržovat nízké zásoby dříví při co nejkratší obrátkovosti všech sortimentů. Samozřejmostí je trvalá snaha o maximální zpeněžení a správné druhování. Celkový objem prodaného dříví činil v roce 2023 přes 42 tis m³, při průměrném zpeněžení dříví nad 1 700 Kč/m³.

K portfoliu zboží a služeb minoritně přináleží i prodej zvěřiny, ryb, ale i pronájmy pozemků u rekreačních objektů a pronájmy služebních bytů a provozoven.

zpeněžení dříví [Kč/m ³]	APL
	1 716

dle druhu dříví [m ³]	APL
listnaté	904
jehličnaté	41 432

dle cílové destinace [tis. m ³]	APL
tuzemsko	26
export	16

Dotace

V roce 2023 APL získala 39,9 mil Kč z příspěvků na hospodaření v lesích a ostatních národních programů. Jednalo se především o podporu dle Nařízení vlády č. 30/2014 Sb., v a o podporu poskytovanou Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR. Finanční podpora z těchto externích zdrojů byla i v roce 2023 velmi významným příjmem APL, který napomohl k dosažení nadprůměrného hospodářského výsledku. Pro budoucí období je pak ochota státu tyto dotace poskytovat faktorem, který by v případě ukončení jejich vyplácení vedl k významnému snížení hospodářské činnosti v lesích.

EKONOMIKA

Ekonomiku všech lesních majetků obecně ovlivnil významný pokles ceny dříví, meziročně o téměř 500 Kč/m³. Na druhou stranu k lepším výsledkům hospodaření přispěly národní dotace, zejména z Nařízení vlády č. 30/2014 Sb. A velký podíl těchto dotací za práce v roce 2023 dále nebyl vůbec vyplacen. Tyto dotace budou čerpány v roce 2024. APL pokračovala v realizaci nadstandardních objemů výchovných zásahů.

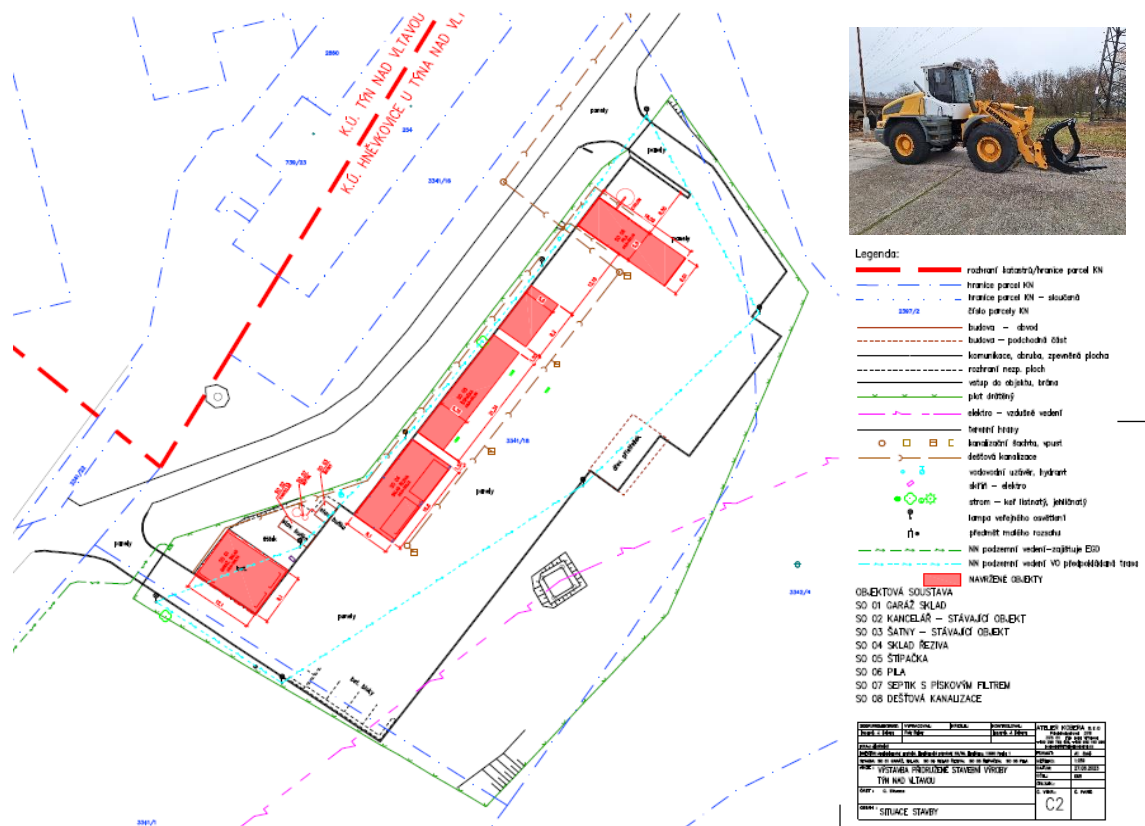
AP Lesnická s.r.o. v roce 2023 hospodařila pouze na polesí Vysočina, propachtovaném od Arcibiskupství pražského. Dosáhla hospodářského výsledku 8,6 mil. Kč, přičemž vytvořila rezervu na pěstební činnost ve výši 8,0 mil. Kč a vyplatila pachtovné z lesů 53,7 mil. Kč. Tento velmi vysoký hospodářský výsledek byl i v roce 2023 dán zejména vysokým podílem úspěšné přirozené obnovy lesa (zalesněno bez nákladů) a čerpáním národních provozních dotací, které byly přiděleny i na základě žádostí z předchozího roku 2022. Do budoucna však nelze obdobné výsledky plánovat z důvodu poklesu bilancovaného etátu a z důvodu nárůstu plochy mladých porostů. Také u dotačních prostředků zůstává otazník. Z dlouhodobého hlediska lze rok 2023 označit ekonomicky za úspěšný.

k 31.12.2023	APL
výměra [ha]	2 373
počet zaměstnanců	15
těžba [m3]	46 672
náklady pěstební činnosti [Kč/m3]	338
náklady těžební činnosti [Kč/m3]	448
dotace [mil. Kč]	40
obrat [mil. Kč]	124
Výsledek hospodaření společnosti [mil. Kč]	9

ROZVOJOVÉ PROJEKTY

Hlavním projektem závěru roku 2023 a pro 2024 je započatý převod Lesní správy AP do APL. Dne 18. 12. 2023 Arcibiskupství pražské (Převodce) a obchodní společnost AP lesnická s.r.o. (Nabyvatel) uzavřeli smlouvu o převodu části závodu. Dle této smlouvy s účinností k 1. 1. 2024 přešlo na Nabyvatele vlastnické právo k části závodu Převodce vymezené ve Smlouvě o převodu části závodu jako organizovaného souboru jmění, který Převodce vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti s tím, že se jedná o samostatnou organizační složku s označením Lesní správa. K vlastnímu lesnickému hospodaření AP lesnické s.r.o. se postupně přidávají další činnosti, které organicky souvisí s krajinou a jejími produkty. Zásadní objem prací zabírají nově nemovitosti, směny pozemků s Lesy České republiky, s. p. a projekt střediska přidružené výroby v Týně nad Vltavou.

Od jara 2024 zahájí provoz centrum dřevařské výroby v Týně nad Vltavou. Centrum bude provozovat malokapacitní švédskou rámovou pilu Ecosagen na výrobu speciálního stavebního dříví a linku POSCH na výrobu štípaného paliva a haly na uskladnění řeziva a dřevěného paliva. Cílová produkce je 2 000 m³ pořezu a 4 000 m³ štípaného paliva.

V červnu 2023 podepsalo Arcibiskupství pražské s Lesy České republiky, s. p. memorandum o společném postupu při scelování pozemků. Základním předpokladem efektivního lesního hospodaření jsou ucelené komplexy lesních pozemků. Podstatnou část církevních lesů představují historicky rozptýlené drobné lesíky, záduší či obročí, jejichž správa je ekonomicky neefektivní. Proces bude probíhat několik let. Za tímto účelem by měly být farní lesy z jednotlivých farností vloženy do Nadace Arietinum. Tyto směny se budou týkat lesních pozemků, na kterých od 1. 1. 2024 v pachtu hospodaří APL.

ZÁVĚR

Žijeme a pracujeme ve Střední Evropě v hustě osídleném regionu, kde člověk významným způsobem proměnil lesy a kde má lesnictví bohatou historii. Nastupujeme tam, kde naši předci skončili a pokračujeme v jejich díle. A to v prostředí dynamických změn, nejen klimatu, ale společenského vnímání důležitosti lesů a přírody vůbec. Lesy jsou bezesporu jedním z pokladů České republiky. Pokrývají třetinu našeho území a svojí mozaikou utváří jedinečnou krajinu společného domova. Jsou lesy továrnou na dříví a je jediným cílem maximalizace zisku? Určitě ne. Naše lesy byly a jsou a věřím že i budou kulturní hospodářské lesy moudře spravované ku prospěchu všech živých tvorů, člověka nevyjímaje. Také v bohaté křesťanské tradici najdeme krásný a podnětný příklad, patrona ochránců přírody sv. Františka z Assisi. Jeho myšlenku „ponechávat v zahradě část neobdělanou, aby tam mohly růst divoké rostliny a my mohli obdivovat jejich krásu“ jsme dnes nahradili slovem biodiverzita.

I když jsme zdědili často lesy jednotvárné, jehličnaté, záleží na každém z nás, abychom naplnili poslání v celé jeho šíři, které se od nás lesníků očekává. K dědictví našich otců zcela jistě náleží i křesťanství a jeho křesťanské hodnoty. Jde zejména o úctu k bližnímu a pokoru před přírodou. Je nutné spravovat lesní majetek efektivně, přitom jednat slušně a dodržovat zásady morálky a etiky. Mít dobré vztahy s regionem tím, že zaměstnáváme místní obyvatele, často i celé rodiny. Stejný přístup máme i k živnostníkům jako k partnerům, kteří se podílí na společné práci. Snažíme se, aby naše hospodaření nebylo v lesích moc patrné. Přihlásili jsme se k nepasečnému hospodaření, kde příroda souzní a pomáhá lesníkům. Stejně tak musíme pečovat o doupné stromy, hnízdiště ptáků a vodní tůň a vzácné biotopy. Lesník musí být kreativní, pracovat s detaily a neměl by se nechat strhnout schematismem, naopak by měl odezírat od přírody a dnes tak trochu dlouhodobě předvídat. Jsem rád, že naši lesníci tak činí již dlouhá léta a na většině lesů je to vidět. Ne všechno se hned vydaří a někdy je třeba trpělivost. Lidské úsilí pak bývá odměněno.

Závěrem velké poděkování všem, kdo těžkou práci v lesích odvádí.

Přeji hojnost Božího požehnání pro práci v lesích a pro církve.

V Praze, 24.6.2024

Lesu zdar

AP lesnická s.r.o. ®
Hradčanské nám. 56/16
119 02 Praha 1 - Hradčany
IČO: 11925691, DIČ: CZ699006490

Milan Mochán
jednatel